בס"ד

נחל עדני

לרגלת נעם תורה וחסידות
מנהר היוצא מעדן

יו"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא

פר' נצבים – וילך תש"פ • גליון ס"ו

נחל קדומים

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרנן רבוה"ק זי"ע

ע"י הסליחה נתרבה מוראו ית'

כי עמך הסליחה למען תורא (תהלים קל, ד). יש לדייק, הלא הסברא נותנת בהיפוך, שאין לירא כל כך ממלך שהוא טוב וסלח, וכאן אדרבה הוא נותן טעם, "למען תורא". ואפשר לומר, דהנה כתיב "כי אם עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלקיכם" (ישעיה נ"ט, ב). ובזה יובן למשכיל, שמי שריצה לפני המלך, כל עוד שמתקרב יותר, היכל לפנים מהיכל, ביותר נופל עליו פחד ומורא. ואחר כך בבואו לחצר בית המלך הפנימית, מקום מושב המלך, נופל עליו פחד ורעדה ובושה גדולה עד שכמעט אינו יכול לדבר. וזה שאמר הכתוב כאן, "כי עמך הסליחה", וממילא מעבירים כל המסכים המבדילים; וכל עוד שמתמעטים המסכים, נתראה יותר כבוד המלכות ובהירות גדולה יותר, ומורא מלכות שמים. וזהו "למען תורא", שאז יש לו יראת הרוממות הנקראת יראה עילאה. השי"ת יעזרנו לשוב בתשובה שלמה, ולפניו נעבוד ביראה ופחד ונודה לשמו יתברך.

(רביה"ק ר' מאיר מפרמישלאן זי"ע)

חוסה, שהגוף יהא פעלו של הנשמה

הנשמה לך והגוף פעלך חוסה על עמלך הנשמה לך והגוף שלך (פתיחה לסליחות). דהנה עיקר השתוקקות לעשות המצוה הוא מפאת הנשמה הקדושה, שהיא חלק אלקי ממעל, אך בלתי הגוף אי אפשר לעשות המצוה בפועל, ולזה הוי הגוף רק כפועל מה שהנשמה תרצה לעשות, אבל זהו אחריות גדול כי ח"ו לפעמים יתגבר עליו כח הגשמיות, אבל אם האדם זוכה לחסדי השם שיעזור לו לזכך חומרו ולהפכו לצורה, אזי גם מפאת הגוף לא יבצר ההשתוקקות לעשות המצוה, וילך לבטח דרכו.

וזהו הפירוש הנשמה לך לעשות רצונך, והגוף פעלך רק כפועל לגבה, אבל זהו אחריות גדול, ולזה אנו מבקשים חוסה על עמלך שיהיה הנשמה לך והגוף שלך שנזכה להפכו לצורה.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא זי"ע)

גודל כוחה ומעלתה של תשובה

והשבות אל לבבך בכל הגויים אשר הדיחך ה' אלקיך שמה (דברים ל, א). התורה מגלה לנו גודל כחה ומעלתה של התשובה, שאפילו בזמן שישראל מפוזרים בין הגויים במקומות הנמוכים והטמאים ביותר, בכל זאת יש כח לאיש ישראל לאחוז עצמו במדת התשובה ולהטהר מכל רע ולהתקדש ולהתקרב אל השי"ת.

ובמזמור "לדוד ד' אורי וישעי" אנו מתחננים לפני ד', **"אחת שאלתי מאת ד'", בקשתי היחידה מאת השי"ת היא, "אותה אבקש", שתמיד תבער רוח קדשך בקרבי, ותמיד אייחל לקרבתך, ותמיד תהא בקשתי היחידה "שבתי בבית ד' כל ימי חיי", שהיכן שאהי' באיזה מקום שבעולם, בבית ובעיר בשדה וביער, תמיד יהיו הד' אמות שלי "בית ד'", שתמיד אמצא אותך קרוב אלי, ותמיד אהי' קרוב אליך.**

שהרי באמת "מלא כל הארץ כבודו" (ישעי' ו, ג) ואין שום נפקא מינה היכן נמצאים, ואפילו במקום הכי נידח אפשר למצוא את השי"ת, ולהדבק בו. אלא שצריך לזכות לפקיחת עינים לראות דבר זה. וזהו שאמר הכתוב "והשבות אל לבבך", אפשר להשיב את הלב אל השי"ת, אפילו כאשר נמצאים "בכל הגויים", אם רק זוכרים "אשר הדיחך ד' אלקיך", שהוא יתברך עשה את הסתר הגלות והוא הגלה אותך, והוא עצמו גלה אתך "שמה", וכמו שארז"ל (במ"ר ז, י) כל מקום שגלו שכינה עמהם. וכאשר זוכרים זאת אפשר תמיד בכל מקום ובכל מצב ובכל זמן לשוב אליו יתברך.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק זי"ע)

מהנחל

גחלי אש בקצירת האומר

"אבן מקיר תזעק"

אתם נצבים היום כולכם. אי' בזוה"ק ד"היום" **קאי על ר"ה.** והנה **את"ם** ר"ת **א'בן מ'קיר ת'זעק.** כאשר נצבים לפני יום הגדול והקדוש ראש השנה, **אפילו לבבות שנסתמו ונתאבנו כאבן נמסים,** וזעק ליבם אל ה' בתשובה ובתחנונים. (כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע)

דעת קנית מה חסרת

אתם ניצבים היום כולכם (דברים כט, ט). הנה יש לקשר סוף פר' כי תבוא שמסיים הכתוב (שם, ח) **למען תשכילו את כל אשר תעשון,** לראשית הפרשה כאן. דהנה ברכה ראשונה בתפילת י"ח הוא על 'דעת' ואחז"ל בירושל' "אם אין דעת תפילה מנין", ואחז"ל כל מי שאין בו דעת אסור לרחם עליו, ונא' (ישעי' כ"ז, י"א) "כי לא עם בינות המה על כן לא ירחמנהו עושהו ויוצרו לא יחננו". ועל כן בראשונה מבקשים דעת שהוא הדבר שעל ידו קונים הכל וכדאחז"ל דעת קנית מה חסרת, וע"י דעת יוכל נמי לעורר רחמים על עצמו.

ולכך אחר סיום פר' כי תבוא **"למען תשכילו את כל אשר תעשון"**, בא הכתוב ואמר **"אתם ניצבים היום"**, דאחר שיהא בנו דעת ותבונה, יהא לנו תקומה וישועה.

(כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע)

חלוקי הנחל

פלאות התורה מאוצרותיו של
הגה"ח ר' זרח רוזנטל שליט"א

"זוכה ורואה בשמחתה"

התבוננות במעשה ביהמ"ק השלישי שיבנה בב"א והציפיה וההשתוקקות לבניינה בימים אלו

פרק ז' – פרק סיום

שבת זו כוללת שנתיים ימים

בספה"ק האריכו מאד בשגב מעלת שבת קודש זו שהיא השבת האחרונה של השנה. ומובא **בישמח ישראל** ובפרי **צדיק** ועוד, ששבת זו מתקנת את כל שבתות השנה, אם נשמרנה בקדושה ובטהרה. ומובא **בלבוש** (סימן תכ"ח, ד) שכיון שפר' נצבים קורין קודם ראש השנה, לכן יש בה הרבה מעניני תשובה.

ובמטה אהרן מובא בשם **הפרנקפורטר מסטאלין** זי"ע, ששבת זו היא **במעלה גדולה יותר מר"ה! ובבית אהרן** אי' ששבת קודש הוי בבחינה של תחילה למקראי קודש, שהיא המשפיעה למועדים שהם מקראי קודש, ומקבלים הקדושה מהשבת קודש שמקודם. **וא"כ שבת קודש זו היא המשפיעה לראש השנה הבעל"ט!** וכן איתא **בבאר מים חיים** (נצבים) שזה ש"כולם עוברין לפניו כבני מרון", מתחיל כבר משב"ק זו. ולכן "אתם נצבים היום - דא ראש השנה" (זוה"ק) וכל השפעות ר"ה מתחילים מש"ק פ' נצבים.

ונמצא לפי"ז **ששבת קודש זו כוללת שנתיים שלימות יותר משבע מאות יום.** הן בתיקון כל שבתות השנה שעברה, שכוללים ימות השבוע שאחריהם, והן שמשפיעה על ראש השנה שאחריה, שכולל כל ימות השנה הבעל"ט.

המעולה שבנחמות בבחי' של גאולה שלמה

ובפרי צדיק בכמה מקומות בפרשה (אות א,ט,יא) אומר **ששבת זו שהיא האחרונה מז' דנחמתא, כוללת את הדרגה הגדולה ביותר של הנחמה.** שבו' הנחמות עד שבת זו היו בבחינה שהשי"ת מנחם את ישראל בנחמות. אבל נחמה דשבת זו (שהיא כנגד מידת המלכות) **הוי כבר בחינה שלאחר הגאולה בסיום הגלות** (ולכן התוכחה שהיא בגלות כבר כלתה בשבת הקודמת ו"תכלה שנה וקללותיה"). וכל אחד מישראל מרגיש כבר את הנחמה משמחת הגאולה. כמו שכתוב **"כי בשמחה תצאון".** ולכן בנ"י אומרים לבד **"שוש אשיש בה' תגיל נפשי באלוקי".**

וכן איתא **באבודרהם** ו**ברד"ק**, שכאן כנסת ישראל בשובה מהגלות משבחת ומרוממת בתיאור גודל שמחת ישועת הגאולה, שזכתה להגיע אליה. וכדאיתא בפסיקתא רבתי (ל"ז ד"ה) **"שוש - בימות המשיח, אשיש בה' - במפלתה של רומי הרשעה, תגיל נפשי באלוקי - במלחמת גוג ומגוג".**

כשיראו שכל הגלות היה לטובה

והנה מובא **בתפארת שלמה** (לר"ה ד"ה ויאמר) **עה"פ** בפרשה (כט,כז) "ואמרו כל הגויים על מה עשה ככה לארץ הזאת", שלכאורה צ"ע וכי בני ישראל לא מסוגלים לומר טענה זו. אלא שבאמת רק הגויים חושבים שכובד הגלות הוא בגלל שחטאו בני ישראל ושילחם ביד פשעם, אבל הפסוק מסיים שם הענין (פסוק כח) **"הנסתרות לה' אלוקינו והנגלות לבנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת"**, שבני ישראל מאמינים בני מאמינים והם צריכים להבין שהגלות הוא ענין נסתר, ואח"כ בגאולה יתגלה לנו ולבנינו וכולם ידעו שהכל היה לטובה. וכמו שנאמר בתהילים (צז, יא) **"ישמחו השמים ותגל הארץ"**, ותג"ל אותיות גלו"ת. ששמחה

המשך בעמוד ב' ◄◄◄

המשך מעמוד א' ◄◄◄

גדולה יבוא לישראל כשיראו שלא הפסידו כלום ע"י הגלות, והכל היה לטובת בנ"י. (ועיין מה שהבאנו במאמרים הקודמים בזה).

ולפי"ז אומרת כנס"י "**שוש אשיש בה' תגיל נפשי באלוקי**", שאפי' בבחינת אלוקים שרומז למידת הדין אני ששה ושמחה בגיל. כי נתברר שהכל היה בעצם חסדים וטובות עצומות לבני ישראל. וכך מפרש הרד"ק את הפסוק הבא (פסוק יא) "**כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח כן א-דני י-ה-ו-ה יצמיח צדקה ותהילה נגד כל הגויים**". שכמו שחורשים בשדה ומכניסים הזרעים בארץ, שבתחלה נראה שמשחיתים הקרקע ע"י החרישה, ואח"כ נשחתים הזרעים ונרקבים בקרקע. אבל אח"כ כאשר צומחים הזרעים, ומכל גרגיר יוצאים ריבוי גדול של גרגירים, רואים שהכל טוב יותר מהמצב הקודם. כך כשיגיע עת הגאולה יתחדש לבנ"י טובה אחר טובה ובריבוי עצום בכפל כפלים, ויראו שהכל טוב, ואזי יגילו באלוקיהם.

וזהו ג"כ המשך הפסוק "**צדקה ותהילה נגד כל הגוים**", שאפילו הגויים יבינו שכל המעלות שבנ"י הגיעו אליהם בגאולה, הגיע להם בצדק. ודוקא בגלל עבודת הגלות! ומוסיף **הרמ"ך וואלי** בכת"י, שהצמחים היוצאים מהאדמה היו קודל"כ טמונים וגנוזים בה, ואינם יוצאים אלא בבוא עתם, כך כל הטובות שיהיו לעתיד לבא בזמן הגאולה היו טמונים וגנוזים בזמן הגלות, ואח"כ כשיתגלו יבינו למפרע שכל ענין הגלות היה חסד, להביא את עם ישראל לתיקונם ולשלימותם. וכמובא בספר **מנחה גדולה** שבגאולה השלמה יחזור לבני ישראל הצלם אלוקים שסר מהם בזוהמת הנחש, והשני כתרים שנלקחו מהם בחטא העגל, כמובא בשבת (פ"ח ע"א). וכאשר יחזרו אליהם כל האורות העליונים יאירו באור קדוש, וכל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה' ובני עליון כולם. ובנ"י יהיו הכתר והכבוד שהם כביכול לבושי ה'!

יפיים וטהרתם של ישראל לעתיד לבא

ובפסוק ב' ממשיך הפסוק "**וראו כל גויים צדקך וכל מלכים כבודך**", שאפילו הגויים שזלזלו בבנ"י, ואפילו המלכים המכובדים ביותר, יכניעו את עצמם לכבד כל יהודי ולשמש אותו ולעשות עבורו כל מה שנדרש למלאכתו. וכמו שנאמר לעיל (סא, ה-ו) "**ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר אכריכם וכרמיכם ואתם כהני ה' תקראו משרתי אלוקינו יאמר לכם**" וכו'.

ושם בפסוק י' "**כחתן יכהן פאר וככלה תעדה כליה**". ובתרגום מפרש תיבת "כחתן" בפני עצמו. ו"יכהן פאר" זה דוגמת הכהן גדול משרת ה' שלובש הבגדי כבוד ותפארת, וככלה תעדה כליה שזה כ"ד תיקוני וקישוטי הכלה!

במשבצות זהב ובספר **אורים ותומים** (לרבי מאיר ברבי יצחק ערמאה) **ובאמרי אמת** (פ' נצבים), שבנ"י בסיום הגלות כשיגיעו לתיקונם ולשלימותם, אזי יהיו נעשים בריה חדשה ממש, וכמו שחתן וכלה שמוחלים להם כל עוונותיהם והם בעלי נפש זכה וטהורה, ואזי ניכר עליהם במיוחד יופי הבגדים והתכשיטים שממש מפארים אותם, וכמו הכהן גדול שלבש בשמונה בגדי כהונה גדולה היה נאדר מראה כהן, **כך יראו בנ"י לע"ל**. כיון שכולם יהיו מטוהרים מעוונות ובלי יצה"ר, וכמובא בפסיקתא ל"ז דרשה נוספת על הפסוק "**שוש אשיש בה**"' שהצילם מדינה של גיהנום, ששוב לא יהיה יצה"ר, שיצה"ר יהיה נעקר מתוך ישראל, ולא יהיה להם שום שייכות לגיהינום, ו"תגל נפשי באלקי", שיזכו למחילת כל העונות שכבר חטאו. וכמו חתן וכלה שנמחל להם עוונותיהם ויש להם יופי ואור מיוחד כך יזכו בנ"י להגיע בשלימותם ובתיקונם. **ובילקוט שמעוני** (המשך רמ"ז תק"ו) אומר שבנ"י יזכו לעוד בחינה של חתן כלה ש"**כמשוש חתן על כלה ישיש עליך אלוקיך**" (פסוק ה), וכמו ששמחת חתן וכלה הוי שבעת ימים של ימי משתה כך כיון שיומו של הקב"ה הוא אלף שנה, **א"כ יהיו ימות המשיח לשיטת אבימי בריה דר' אבהו שבעת אלפים שנה**, וכמו שנאמר "**וכמשוש חתן על כלה ישיש עליך אלקיך**"!

וזה שמזכיר הפסיקתא, שבמילים בתחילת הנחמה "שוש אשיש בה'", הכוונה לביטול היצה"ר מעם ישראל, ענין זה מובא ג"כ בהמשך הנחמה (סג, א) "**מי זה בא מאדום חמוץ בגדים**", ובמס' מכות (דף י"ב ע"א) **ובסוכה** (דף נ"ב ע"א) איתא שבעת הגאולה לעתיד לבוא, מביאו הקב"ה ליצה"ר - הוא השטן הוא מלאך המות הוא שרו של אדום - ושוחטו לפני הצדיקים. **ורש"י** שם במכות אומר שכביכול יתלכלכו בגדי הקב"ה מדם היצה"ר הנשחט, וזה "חמוץ בגדים" מדמו של סמא"ל! ואז כשיתבטל תפקידו של השטן יתקיים הפסוק ביחזקאל יא-יט "**ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר**". כן נזכה כולנו בב"א כי"ר.

נחל איתן

טללי טוהר מתוך דא"ח של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

"אתם נצבים היום 'כולכם' לפני ה"א"

בפרשתן אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוקיכם וכו', **אא"ז** מביא **בנחל יצחק** מזקה"ק בעל **באר מים חיים**, לבאר דברי הכתוב ע"פ מה דאיתא בזוה"ק "**דהיום**" הוא **ראש השנה**. והמכוון, שכל ההשפעות של כל ימי השבוע תלויין בשב"ק, כמאמר הזוה"ק (ח"ב פח.) כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא, שביעא תליין, נמצא שכל הנקצב ביום ראש השנה תלוי בשבת קודש פרשת נצבים, וממילא בשבת קודש כבר ניצבים לפני ד', לעבור לפניו כבני מרון. **וע"כ לעולם קורין פרשה זו קודם ראש השנה.** ומוסיף אא"ז זי"ע לבאר די"ל ש"**נצבים**" הוא מלשון "**יציב**" וחזק, שיש לנו כוחות וזכויות כדי לזכות בדין, וזה ע"י אחדות ישראל בבחי' "כולכם", שע"י שנרבה לאהוב האחד את רעהו, בבחי' "כולכם" נהיה זכאים בדין. וטעם הדבר הוא כי בשלמא הנידון על כל אחד בפרטות, הרי בודקין אותו לפי מעשיו. אך כאשר הנדון הוא על כלל ישראל וכנסת ישראל, הרי מחויב המציאות הוא שנצא זכאים בדין. שהרי אי אפשר להשי"ת להחליפינו באומה אחרת, וכמו שכתוב בהמשך הפסוק "**למען הקים אותך לו לעם והוא יהיה לך לאלוקים**", וכמו שפירש רש"י ז"ל "לפי שדיבר לך ונשבע לאבותיך שלא להחליף את זרעם באומה אחרת, לכך הוא אוסר אתכם בשבועות הללו כי שלא תקניטוהו אחרי שהוא אינו יכול להבדל מכם". וממילא כאשר יהודי כולל את עצמו בתוך כלל ישראל, אזי יש לו כח איתן כצור חלמיש לצאת בדימוס, לפי שכלל ישראל חייב לצאת זכאי בדין מחמת ההתקשרות הנצחית לאבינו שבשמים. וזהו "**אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוקיכם**" שע"י כח האחדות הרמוז ב"כולכם" יש לנו מצב איתן וחזק להפקד לטובה בדבר ישועה ורחמים, עכת"ד.

ויבואר נמי עפ"י מה דאיתא מהרה"ק הרבי ר' **אלימלך מליזענסק** זי"ע שיש עולם הנקרא "**כל ישראל**", ששם אין שולט שום חטא ועון. כי כאשר ישראל במצב של "כל ישראל" השי"ת אין רואה בהם שום חטא ופגם, וכדאיתא בספה"ק עה"פ (שיר השירים) "**כולך יפה רעייתי ומום אין בך**" שכאשר ישראל הם "**כולך**" אזי השי"ת אומר עליהם "**יפה רעייתי ומום אין בך**", וממילא יוצאין זכאים בדין וכמבו'.

והיוצא לפ"ז שכאשר אנו קורין בתורה שהשי"ת אומר לנו "אתם נצבים היום כולכם" הרי באותו רגע השי"ת מברך אותנו שנזכה להיות "**נצבים**" קיימים וחזקים לזכות בדין, וכאמור לעיל שזהו בזכות שאנו מאוחדים יחד. ויתכן שזהו תכלית הדין, שנעשה כולנו כאגודה אחת, ובזה יומתק מעלינו הדין, כי השי"ת שמח ונהנה מאד לראות את בניו אהוביו אוהבים איש את רעהו.

והנה יום השבת קודש מסוגל ביותר להתאחד כולנו כאחד כי היא "**מתאחדת ברזא דאחד**" וכל נשמות ישראל מתאחדות יחד, ולכן קורין בה "אתם נצבים היום כולכם".

ולכן בהגיע ראש השנה מוטל עלינו החובה לאהוב כל אחד ולהתפלל על כל אחד שהשי"ת יתן לו כל הצטרכויותיו ברוחניות ובגשמיות. ואף שאיתא בזוה"ק שאין לבקש ביום הדין על גשמיות ככלבים דצווחין הב הב, זהו רק כשמבקש אדם על גשמיות של עצמו, אך כאשר מבקש על הגשמיות של רעהו הרי ידוע ד"הגשמיות של חברי היא הרוחניות שלי", כי הכלב אינו מבקש "הב הב" על חבירו. וא"כ בוודאי שהמבקש על גשמיות בתוך כללות ישראל, אינו בכלל דברי הזוהר הנ"ל. וכן אנו רואים שבהרבה בקשות של תפילת "אבינו מלכנו" אנו מבקשים על גשמיות, כי אנו מבקשים על הכלל "כתבנו בספר פרנסה וכלכלה" ולא על עצמינו.

ערבי נחל

אמרים ערבים ממאורי החסידות

גם אם התשובה אינה בשלימות יקבלו ד'

אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ד' אלוקיך וגו' (דברים ל, ד). שמעתי בשם **הבעש"ט** נבג"מ דהכי פירושו, לא מיבעיא אם תהי' התשובה כולו לש"ש, אז ודאי הוא טוב, אלא אפי' אם הוא רק מחצה על מחצה, ויש בו בחינה וכוונה שלא לש"ש ג"כ, כגון שאומר במחשבתו הלא אני מיוחס ועשיר ובן טובים ובעל מדות טובות, אם אקבע גם עתים לתורה, וודאי אז יהי' לי שם טוב וכו', ויש בו קצת כוונה לשם שמים, כגון לפרנס מי שלומד עמו. וז"ש אם יהיה נדחך פירוש, שגם בתשובתך תהיה נדח, ושלא בשלימות גמור, אלא בקצה השמים, פירוש בקצה אחד יהי' לש"ש, אפ"ה, משם יקבצך ד' אלוקיך, כי מתוך שלא לשמה יבוא לשמה.

(בעל שם טוב)

תורה ותפילה בהתגלות כדי ללמד הדורות הבאים

הנסתרות לד' אלוקינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם וגו' (דברים כט, כח). עיקר עבודת ד' ותהילתו הוא בלב, שיותר ויותר ממה שהפה יכול לדבר הלב יכול לחשוב וד' יודע מחשבות אדם, אמנם מהצורך לסדר שבחים ותהלות בפה דוקא, הוא למען יוכלו ללמד הבאים אחרינו הבאים לעבוד את ד' וכו'. וזהו פי' **הנסתרות לד' אלוקינו**, פי' עבדות ד' ראוי שתהיה בהסתר שהוא במחשבה שהוא היותר נסתר מב"א, **והנגלות**, פי' מפני זה התורה והתפילה היא בהתגלות הוא **לנו ולבנינו עד עולם** לעשות את כל דברי התורה הזאת, פי' שילמדו בנינו לעבוד את ד' ולעשות כל מצוותיו ולהגות בתורתו שא"א ללמוד זה ממחשבת זולתו, כי אם מנראה מתפילתו הזכה ולימוד תורתו.

(מאור ושמש)

ר"ה הוא עת וזמן שרצון השי"ת להעלות אותנו יותר מכל העולמות והמלאכים שנהיה ראש

אתם נצבים היום כלכם לפני ד' אלוקיכם וגו' (דברים כט, ט). י"ל על התיצבותינו בר"ה, כמשחז"ל עה"פ ויהי היום ויבואו בני האלוקים להתיצב על ד' שהוא ר"ה שנצבים הכל למשפט, ואז רצונו ית"ש, להעלות את עמו כנס"י שיהיו במדרגת ראש כל הנבראים כמ"ש שאחז"ל שהמלאכים שואלים אימתי ר"ה ואו' להם הקב"ה, אני ואתם נלך לב"ד הגדול, כמ"ש כי חק לישראל הוא משפט לאלוקי יעקב, הרי שאז עת וזמן שרצון השי"ת להעלות אותנו יותר מכל העולמות והמלאכים שנהי' ראש לכולם, כי מתעורר התחלת זמן הבריאה שנברא הכל בשביל ישראל שנקרא ראשית, וכו', ובכל שנה כשמגיע זמן בריאת עולם שנברא בשביל ישראל מעלה אותם ית' לבחי' ראשית, ומודיע חבתו אותם ע"י שגוזר עליהם כל גזירות טובות ומחפש בזכותם למחוק כל עוונותיהם, וכו' ולכן אז עת וזמן לתשובה, כי ענין התשובה להתחרט ע"כ מה שעשה מעשים לא טובים ח"ו, והוא רוצה שיהי' כאילו לא עשה אותם כלל, רק כאילו נולד עתה מחדש, ורוצה לחדש עצמו בעבודתו ית"ש.

(זרע-קודש)

נערך ע"י הרה"ג ר' נפתלי מרדכי ראזענבוים שליט"א

סליחות

הנה עומדים אנו לפני פרוס הימים הקדושים הבאים עלינו לטובה, וכידוע מהקדמונים דעיקר עבודתינו בימים אלו היא להתמקד בעבודת התפילה, נקדים הקדמה קצרה בגודל מעלת התפילה וביותר כשהוא בציבור ובכוונת הלב. אמרו רז"ל (תנחומא מקץ סימן ט) ר' יוסי בן חלפתא אומר, אימתי עת רצון, בשעה שהציבור מתפללין, לפיכך צריך אדם להשכים לתפלה, שאין לך גדולה מן התפילה. עוד אמרו ז"ל (ילקוט שמעוני דברים רמז תתטו) אמר רבי אלעזר, גדולה תפילה יותר ממעשים טובים, שאין לך גדול במעשים טובים יותר ממשה רבינו, ואף על פי כן לא נענה אלא בתפילה, ע"כ. ואם בכל השנה יפה כוחה של תפילה, על אחת כמה וכמה בימים אלו המיוחדים לתפילה ולסליחה, ראוי הדבר לשים אל לב לנצל את כוח התפילה בכוונה [ועיין בהערה[א]]:

במוצאי מנוחה

נוהגים בני אשכנז להתחיל לומר סליחות **מיום א' שלפני ראש השנה**[ב], ואם חל ר"ה ביום ב' או ג', מתחילין מיום א' שבוע שלפניו[ג], וכמה טעמים נאמרו בענין אמירת הסליחות בימים אלו, [עיין באלף המגן סימן תקפא אות כג, ובמשנה ברורה שם ס"ק ו]:

ונוהגין להתחיל לומר סליחות **דוקא במוצאי מנוחה**, כיון דנפשו פנוי במשך כל יום השבת מיגיע כפו, ופנוי לגמרי ללמוד תורה מתוך שמחה, ומחמת מצות עונג שבת. ואחרי יום 'מנוחה ושמחה' בלימוד התורה, אזי 'אור ליהודים' שזוכים לבקש מחילה וסליחה וכפרה מתוך שמחה, ובוודאי ירחם ה' וירבה לסלוח[ד]:

בשעה שאומרים הסליחות **יש לכוון את שם מחבר הפיוט**, משום שיש למחבר נחת רוח כשאומרים את הפיוט שחיבר ובעד זה ממליץ טוב בעד האומרו בכוונה[ה]:

מנהג רבוה"ק לומר סליחות בחצות הלילה. אמנם נהגו הרבה קהילות קדושות בישראל להשכים קום לומר סליחות קודם עלות השחר, ולכן יש ליזהר לומר קודם הסליחות **'ברכת התורה'**, כיון שאומרים בו פסוקי י"ג מידות ועוד הרבה פסוקים[ו], ואע"פ שאומרים אותו רק דרך תחנונים, מ"מ כלימוד יחשב[ז]:

קידמנוך תחילה

האוחז באמצע אמירת הסליחות והתחילו הציבור לומר קל מלך וכו', יפסיק ויאמר עם הציבור י"ג מדות ואח"כ יחזור למקום שהפסיק[ח]. אבל אין לומר י"ג מדות ביחידות דרך תפילה ובקשה, אבל לאמרו דרך קריאה בניגון ובטעמים מותר[ט], ויש ליזהר לגמור כל הפסוק כולו, שהרי כל פסוקא דלא פסקיה משה אנן לא פסקינן'. אבל אם התחיל לאמרו עם הציבור, אע"פ שאמרו **במתינות ובכוונת הלב בפירוש המילות**, מותר לו לסיימו כיון שהתחיל עם הציבור[י]:

וכן הדין במחי ומסי שאין לאמרו ביחיד[יא], אבל אם התחיל יחד עם הציבור מותר לגמור לאמרו אפילו אם יצאו כולם[יב]. ואם יש עוד שש שאומרים עמו מותר לאמרו, וכמו בתפילת שמו"ע. אבל אם לא התחיל לאמרו עם הציבור, אע"פ שהתפלל כל הסליחות עם הציבור אין לאמרו [ועיין בהערה[יד]]:

יש אומרים דגם תפילת קל מלך יושב אסור לאמרו ביחיד[טו]. ויש אומרים דיש לאמרו[טז]. אולם כיון שהרבה אחרונים חשו שלא לאמרו, שב ואל תעשה עדיף[יז]:

בעמדם בלילות

צריך לומר הסליחות וביותר הי"ג מידות של רחמים **בכוונה גדולה**, כי אסור להזכיר י"ג מידות אלו בלא כוונה[יח], וטוב לעמוד בשעת אמירת הסליחות, ומי שקשה לו לעמוד בשעת אמירת כל הסליחות, מותר לו לשבת ויעמוד לפחות באמירת א-ל מלך יושב וי"ג מידות, ובאמירת הוידויים[יט]:

אלו שאומרים סליחות בעוד היום גדול, יש ליזהר שלא לומר **'באשמורת הבוקר קראתיך'** (סליחות ליום רביעי), או **'שחר קמתי'** (סליחות ליום ה'), שהרי דובר שקרים לא יכון לנגד עיני ח"ו. אך אם התחיל מבעוד לילה ותוך כדי אמירת הסליחות כבר האיר היום, יכול לאמרו, כיון שהאמת כן הוא[כ]. וה"ה שיש ליזהר באמרו **'שתשים דמעותינו בנאדך להיות'**, אלא אם כן הוא מוריד דמעות[כא]:

א. ויש לציין דבכמה קהילות בתימן נהגו לתלות בבית המדרש בחודש אלול ביצי 'בת היענה' עפ"י המבואר בספר **'שפתי כהן' על התורה** (תזריע ד"ה ואם) שהבת היענה מטלת ביצים ומניחתם במקום גבוה, ועומדת במקום רחוק כנגדה, ומבטת ורואה בהם, ואינה מסיחה דעתה מהם, ובאותה הבטה היא עושה פירות שיוצאים האפרוחים, ואם יזדמן שתבוא שום חיה ומפסיקה ראייתה בינה לבין הבנים, הורגת אותה חיה לפי שעל ידי ההפסק נעשים הביצים מוזרות ואינו נולד אפרוח מהם. **ולזה נהגו לתלות מאותם הביצים בבית הכנסת, להראות לכל שעיקר התפילה שתתקבל ותעשה פירות היא הכוונה, ולא יהא שום דבר מפסיק בינו לבין אביו שבשמים, שהוא עומד כנגדו ומדבר עמו לנוכח, ברוך אתה ה' וכו'.** (ומובא דבריו במדרש תלפיות אות ב' ענף בעלי חיים).

ועיין בסידור **יעב"ץ** (מעמדות ליום א' על משנה כלים פרק י"ז משנה י"ד) דכן היה המנהג במדינת תוגרמא, ומסיים שם **'דזה היא ענין נאות לתפילה'**:

ב. ודורשי רשומות רמזו בענין זו, דתיבת **את"ם נצבי"ם היו"ם**, עולה כמנין **'לעמוד לסליחות'**, וזהו אתם נצבים היום **כולכם**, דקאי על האשכנזים והספרדים כולם כאחד (תהלים עדות ביהוסף פרק קי"ב):

ג. רמ"א (סימן תקפא סעיף א):

ד. לקט יושר תלמידו של התרומת הדשן (עמוד 118) ומסיים שם, דזהו כוונת הפייט בהתחילו בתיבת **'במוצאי מנוחה'** לרמז זאת:

ה. קב הישר (פרק פו), עי"ש שהאריך במעלת אמירת הסליחות והפיוטים, ובפרט בשבתות ובימים טובים:

ו. מטה אפרים (שם סעיף יב):

ז. מטה אפרים (סעיף יב), **משנה ברורה** (סימן מו ס"ק כז):

ח. שו"ת **שבט הלוי** (חלק ט סימן כד):

ט. שו"ע (סימן תקסה סעיף ה), **משנה ברורה** (ס"ק יג).

ועיין בסידור **השל"ה** (סוד נפילת אפים בהג"ה) מובא גם כן בסידור **יעב"ץ**, דיקרא הי"ג מדות הב' שמות בחילוף אתב"ש **'מצפ"ץ מצפ"ץ'**, ואז אף בלי ניגון הטעמים מותר לקרותם, יעו"ש::

י. שו"ת **דברי יעקב** (סימן ד):

יא. כף החיים (סימן קלא ס"ק כד):

יב. מטה אפרים (שם):

יג. פסקי הלכות בסליחות המפורש בשם הפוסקים:

יד. ואינו דומה לשמו"ע שמותר לסיים אפילו בלי מנין כיון שהתחיל במנין, כיון דהתם כל תפילת י"ח תפילה אריכתא היא, משא"כ בסליחות דאין שום קשר בין פיוט אחד למשנהו, א"כ אין מקום לומר סברא זו (סליחות המפורש בשם גדולי הפוסקים):

טו. ט"ז (סימן תקסה ס"ק ב), **זכור לאברהם הספרדי** (סימן ו), **מטה אפרים** (סימן תקפא סעיף כא), **קיצור שלחן ערוך** (סימן קכח סעיף ט):

טז. שבלי הלקט (סימן רפב), **באר היטב** (שם) בשם **הב"ח** דכן נהוג עלמא. **ברכי יוסף** (סימן קלא ס"ק יא), **ליקוטי מהרי"ח** (סדר סליחות):

יז. קצה המטה (סימן תקפא אות נה):

יח. ברכי יוסף (אות ה) בשם **מוהר"ש אריה**:

יט. מטה אפרים (שם סעיף יח):

כ. ערוך השלחן (סימן תקפא סעיף ד), **אלף למטה** (שם אות יג):

כא. ספר חסידים (סימן רנ), **אליה רבה** (סימן תקפא):

מנהגי קודש–ירח האיתנים (א)

חודש הרחמים

משבת שמברכים בו חודש אלול כבר הורגש באויר היראה וההתרוממות מימי הרחמים והרצון הבאים. **רבינו הנזר דוד** זי"ע היה מרים קולו בצעקה **"אלול"**, בעת מברכים החודש.

משבת מברכים אלול עד שבת שובה-ועד בכלל, נהוג לומר **כל ספר התהילים** בלי הפסק בשבת אחה"צ קודם **מנחה.** (ובינו הנו"ד היה ידוע באמירת תהילים פעמים עד אין מספר, וראו פעמים שאמר בשבת פעמיים ואפי' שלוש, כל התהילים).

בער"ח אלול אומרים **סדר יום כיפור קטן**, ואין אומרים אותו כי אם בחודש אלול. **רבינו הנחל יצחק** היה עובר לפני התיבה כש"ץ.

מא' דר"ח אלול מתחילים לומר מזמור "לדוד ה' אורי". ואומרו בשחרית אחר שיר של יום, וקדיש יתום אחריו. ובמנחה אחר קדיש תתקבל, וק"י אחריו. וביום שיש בו קריאת התורה בין בשחרית בין במנחה, אומרים אותו בעת פתיחת הארון קודם בריך שמי'. בשבתות וימים טובים אומרים אותו פסוק בפסוק חו"ק. (מקדמת דנא אמרוהו תמיד פסוק בפסוק).

אומרים לדוד ה' אורי **עד שמיני עצרת ושמחת תורה** (בא"י), ועד בכלל. וכן במנחה ש"ת אומרים.

מא' דר"ח אלול **תוקעים בשופר** כל יום אחר תפילת שחרית תשר"ת תש"ת תר"ת, ורבוה"ק היו תוקעים בעצמם.

רבוה"ק נוהגין לתקוע בחדרם גם קודם תפילת מנחה, ואף בער"ש נוהגין כן.

רבוה"ק נהגו דבחודש אלול היה מונח השופר על השולחן לנגד עיניהם תמיד.

ימי הסליחות

במוצאי מנוחה קודם סליחות מחליפים הפרוכת לפרוכת לבנה עד מוצאי שמחת תורה.

יום א' דסליחות במוצאי מנוחה אומרים סליחות בחצות הלילה. **רבינו הנזר דוד** זי"ע הי' אומר דברי כבושין והתעוררות קודם אמירת הסליחות, ואח"כ הי' מתחיל באש להבה אשרי יושבי ביתך וגו'.

רבוה"ק נגשים לעמוד הש"ץ ביום א' דסליחות. והיו לובשים מלבוש של ימים הנוראים.

אמירת אשרי ולך ה' הצדקה בניגון הדומה מאוד לפסוקי דזמרה של ימי הנוראים (היינו החלק שהודו וברוך שאמר).

בקדיש ביום א' דסליחות, וכן בער"ה וי"ג מדות, נוהגים לזמר בו, כבקדיש קודם מוסף של ר"ה ויוה"כ.

הש"ץ מתחיל באשרי מ"צדיק ה' בכל דרכיו וגו'", וב"לך ה' הצדקה" מ"ויודו שמים פלאך וגו'".

פותחים הארון באמירת הפזמון, וכן בשאר ימי הסליחות בעת אמירת הפזמון.

באמירת הפזמון בכל הסליחות אומרים חזן וקהל כל הבתים. ואומר החזן בית אחד והקהל חוזר אחריו, (ואין מקדים לפניו בבית אחד).

פותחים הארון באמירת "שמע קולנו", ואומרים אותו חו"ק. "יהיו לרצון אמרי פי" אומרים בלחש. ואומרים חו"ק עד הפסקא "אל תעזבנו ה' אלוקינו אל תרחק ממני", וכו' ועד בכלל.

באמירת ווידוי אומרים רק פעם אחת "אשמנו".

בתפלת שומר ישראל אומרים ג"כ הנוסח כמו בסידורי עדות המזרח, **"שומר גוי רבא שמור שארית עם רבא ואל יאבד גוי רבא העונים אמן יהא שמי' רבא.** מתרצה ברחמים וכו' כי אין עוזר, **אבינו מלכנו אבינו אתה אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה אבינו מלכנו רחם עלינו,** אבינו מלכנו חננו ועננו" וכו' (וכן בכל יום שהתפללו תפילה זו).

סליחות ערב ר"ה

משכימים קום לאמירת סליחות לפנות בוקר. רבוה"ק נגשו לתבה כש"ץ לחלות ולחנן פני מלך מוחל וסולח.

בחצי קדיש אחר אשרי מנגנים כמו ביום א' דסליחות.

השלמונית-"שלש עשרה מדות האמורות בחנינה", אומר חו"ק. וכן אח"כ הפסוקים "אל תבוא במשפט", וכן הפזמון "שופט כל הארץ" אומרים חו"ק.

הפזמון "זכור ברית אברהם" אומרים חו"ק.

אורי וישעי (ה)

פי' הפסוק לפי פשוטו

אִם תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לִבִּי אִם תָּקוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ:

עמ', מ"מ "**לא ייראה לבי**".

בזאת אני בוטח: פי' "בזאת" אשר אמרתי שה' אורי וישעי, "בזאת אני בוטח". כן פירשו **רש"י, המצודות והרד"ק.**

בספורנו ו**במלבי"ם** מפרשים, "**בזאת**" היינו במה שאומר אח"כ בזאת ש"אחת שאלתי" וכו', שבזה שכל רצוני ומאוויי לשבת בבית ה' ולא הבלי העולם, "בזאת אני בוטח". ולקמן נראה מהרבה ספרים שרמזו ג"כ בתיבת זאת דהכונה על התוה"ק, ו**באבן עזרא** הביא ב' הפירושים.

אני סומך ובוטח בה' כמו שהייתי רואה מחנה רב לימיני לסמכני

בספה"ק רב ייבי כתב פי' נורא במדרגת הבטחון בה'. "דוד המלך ע"ה לימד את אחינו בני ישראל לעבוד להשי"ת, ולא יהיה ירא מכל המקטרגים והרשעים המבטלים אותו מעבודת השי"ת, כמו בן המלך שיש לו חיל הרבה סביבו לשמרו מכל צער ונזק, בודאי אינו ירא משום אדם. **כן כל צדיק נקרא איש חיל מפני שיש לצדיק חיל הרבה סביביו מה שברא במצותיו**, כמ"ש רז"ל כל העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד. **גם שאינו רואה את החיל, מ"מ יבטח בה', שבודאי השכינה שנקראת זאת עם חיילותיה, מקיפים ושומרים לראשו, כמו שנאמר חופף עליו כל היום".**

וזה פי' הפסוק כמו ש"**אם תחנה עלי מחנה לא ייראה לבי**", בשביל שאני רואה מחנה של חיל סביבותי, כן "**אם תקום עלי מלחמה**", ואיני רואה מחנה של חיל סביבותי, מ"מ "**בזאת אני בוטח**", היינו אני בוטח שהשכינה הנקראת זאת עם החיילות שבראתי במעשי הטובים הם מקיפים ושומרים לראשי, גם שאיני רואה אותם, מכל מקום בודאי הוא כך. כמו שכתוב בספר **מגיד מישרים** שאמר המגיד לבית יוסף, **שהוא הולך בתוך חיילותיו שברא במצותיו כמלך בגדוד.**

בפנימיות הלב אין שום פגם ולכך בזאת אני בוטח

לא ייראה לבי: הישמח ישראל (שבת שובה) מבאר ע"פ המדרש ששרי אוה"ע טוענים אלו עובדי ע"ז ואלו וכו', מפני מה אלו יורדים לגיהנם ואלו אין יורדין לגיהנם. היינו שהמקטרגים מפקפקים רק על **בשרי** הוא החומר, ורואים העבירות שאני עושה. אבל לפניך נגלו כל תעלומות, ואתה חופש כל חדרי בטן ובוחן כליות ולב היא הנקודה הפנימית, כמאמר הכתוב "אני ה' בוחן כליות וחוקר לב, וגלוי וידוע לפניך אף שאני עושה עבירה היא רק מחמת היצה"ר הבוער בקרבי ואין אני יכול לעמוד כנגדו ואין עשית מעשה העבירה נעשית מרצוני ומלבי ח"ו רק קדקוד שער מתהלך באשמי וכו', ותמיד אני נאנח על התאוה הזאת בהיותי מסתכל למעלה ובאמת אינו מגיע הפגם לנקודה הפנימית שהיא מושרשת בעומק הלב ומזה נצמח האנחה והמרירות שאחר העבירה והלב היא נקודה הפנימית החלק אלקי ממעל וטהורה היא.

בב' האופנים, בין אם חונה עלי מחנה אויבים המבקשים להרע לי ובין שכבר התחילו להילחם

וזהו "אם תחנה עלי מחנה לא ייראה לבי" אם תחנה עלי מחנה של ס"מ לא ייראה לבי "**לבי**" דייקא, שהלב היא נקודה הפנימית שלא חטא, ונשמה שנתת בי טהורה היא. "**צרי ואויבי לי**", דהנה ימות החמה שס"ה, ואחז"ל השט"ן גימ' שס"ד, שכל ימות השנה הוא מקטרג וביוה"כ לית לי' רשות לקטרג. היינו דשס"ה ימים הם כנגד שס"ה גידים, ויוה"כ הוא נגד גידי ודפיקא דלבא שהוא בפנימיות הלב. ובשס"ד ימים שכנגד השס"ד גידים רשות להשטן לקטרג שרואה שפגמו בגידים ונתקלקלו מחמת החטאים. אבל ביוה"כ שהוא בסוד עולם הבינה, כנודע "ובינה לבא ובה הלב מבין" היינו שנתגלה ביום זה פנימיות הלב וכהנ"ל ושהשטן אינו רואה זה רק אני ה' בוחן כליות וחוקר לב רואה ומביט בגיד הלב שלא נפגם, ושואף ומשתוקק לשורש וזה הוא בחינת "לפני ה' תטהרו", שביוה"כ נתגלה פנימיות הלב אשר היא נעלם מכל הברואים רק אני ד' בוחן כליות. וזה פי' סיום דברי המדרש "**לא ייראה לבי**", שהבטחתני '**בזאת**' יבוא אהרן אל הקודש, ממילא '**בזאת אני בוטח**.

כשקמים עלי מניעות אני יודע שעבודתי רצוי' לפני ה'

בספה"ק אור המאיר מלמדנו מפסוק זה יסוד גדול בעבודת ה', וזה לשון קדשו: "כי הנה יש לך בני אדם גם בני איש הנותנים שמחה בלבם, להיות שאין אדם לעמוד נגדם להפליג בדברים וכל דרכו ישר בעיניהם, ונראה להם כאילו עמדו ודאי בסוד ה'. והאמת אתם כיון שמצא חן בעיני אלוקים ואדם ואין בר פלוגתא. **אמנם יש דרך ישר לפני איש, ואף על פי כן רבים עומדים עליו להפליגו עליו, ואדרבא מזה נלמוד שדרכו בדרך המלך באמת, והשטן עומד על ימינו לשטנו.** כי אין הכסיל, הוא היצר הרע הנקרא מלך זקן וכסיל (זוה"ק ח"א קעט, א), חפץ בתבונה (משלי יח, ב), ולכן עורך מלחמה נגדו. והט למשל אזנך, ההולך בדרך יחידי, ונושא צרור אבנים בידו או נושא על כתפו שק מלא סובין, אזי אין מקטרג, ויכול להרחיק את הדרך כמה פרסאות, ואין מורא לנגד עיניו. לאפוקי ההולך בדרך יחידי, וצרור הכסף בידו או אבנים טובות ומרגליות, אזי דרכו בחזקת סכנה, ורבים קמים עליו ונצבים על אם הדרכים לגזלו וליקח מהבא בידו. ככה הענין ההולך בדרך המלך הקדוש ברוך הוא, כל מה שהוא מטיב לכת בדרכי יושר, וצרור הכסף בידו כי נכסף וגם כלתה נפשו לה', אזי השטן עומד על ימינו לשטנו. וכאשר חכמים הגידו (סוכה נב, א) כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו. ולזה רמז דוד המלך עליו השלום, "**אם תחנה עלי מחנה לא ייראה לבי, אם תקום עלי מלחמה**", מאישים המלעיגים הבאים בעצת היצר הרע, אדרבה "**בזאת אני בוטח**", כלומר **בזאת המלחמה אני בוטח**, מסתמא הלכתי והדרכתי יושר בדרך המלך באמת". ע"כ לשונו הזהב.

אם יש לי נסיון ברור שיש לי כח לעמוד בזה והכל לטובה

ובשפ"א לומד כעין זה יסוד בעבודת ה', שאין הקב"ה מביא לאדם נסיון אלא א"כ יכול לעמוד בזה. א"כ ע"י המלחמה עצמו רואה שיש לו במה לבטוח שכל שיש לאדם מלחמה, מכלל כי יש לו כח להילחם.

עוד יסוד כתב **בשפ"א** שכל המלחמות הבאים על עובדי ה' הם רק לטובה, והאות יציאת מצרים, שע"י הגלות של מצרים זכו לכל המדרגות וכן הוא לעולם. וזה שאמר "**אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח**", פי' **במלחמה זו עצמה.**

בזאת אני בוטח בזכות אות הברית

וראה לשון קודש מה**זוהר הקדוש** (לך לך צג ע"ב) כתיב אם תחנה עלי מחנה וגו' [בזאת אני בוטח] **הכי תאנא** [כך למדנו מה שכתוב] **בזאת אני בוטח, מהו בזאת** [מהו הדבר אשר עליו אמר דוד בזאת אני בוטח שלא יגיע בעבורי שום נזק במלחמה, ואמר] **דא את קיימא דזמינא תדיר גבי ברנש**, [זו אות ברית שמזומנת וקבועה תמיד בבשר האדם, ור"ל נקראת זאת כי תמיד היא מזומנת לאדם,] **ואתרמיזא לעילא**, [ונרמזת במלכות שלמעלה שהיא מכנעת האויבים, ולכך היה בטוח בה שלא יגיעו שום נזק] **ובגיני כך אתמר בזאת**, [ולכך נאמר בזאת שמתכוין לברית] **כמה דכתיב זאת אות הברית**, [וכתיב] **זאת בריתי** [הרי שזאת רומז על ברית].

עי' שם המשך לשון להבת אש ונראה שם שהשומר עצמו בקדושה וטהרה עליו נאמר בזאת אני בוטח ואויביו נופלים לפניו.

הרבה ענינים הנרמזים בזאת

עוד במדרש בהמשך לדברי המדרש שהובא לעיל אורי בר"ה וכו', והמדרש מסיים לא ייראה לבי שהבטחתני בזאת יבוא אהרן אל הקודש. ממשיך שם המדרש ומונה מה הן הזכויות שבהן נכנס אהרן לפני ולפנים לכפר על בני ישראל, וזה לשון המדרש: "ר' יודן פתר קרא, בכהן גדול בכניסתו לבית קדשי הקדשים, חבילות חבילות של מצוות יש בידו, בזכות התורה, "**וזאת התורה**" (דברים ד'), בזכות מילה, "**זאת בריתי**" (ישעי' נט), בזכות שבת, "**אשרי אנוש יעשה זאת**" (שם נו), בזכות ירושלים, "**זאת ירושלים**" (יחזקאל ה'), בזכות שבטים, "**וזאת אשר דבר להם אביהם**" (דברים ל"ג), בזכות ישראל, "**זאת קומתך**" (שיר השירים ז), בזכות תרומה, "**וזאת התרומה**" (שמות כה), בזכות המעשרות, "**ובחנוני נא בזאת**" (מלאכי ג), בזכות קרבנות, "**בזאת יבוא אהרן**" עכ"ל המדרש. ולפי תחילת דברים מתפרש היטב שעל כל זה אמר דוד "**בזאת אני בוטח**".

בזאת אני בוטח בזכות התורה

וזה לשון **הזוה"ק**[א] (ויחי רטו ע"א) **רב נחמן אמר מהכא אם תחנה עלי מחנה לא ייראה לבי** וגו' **בזאת אני בוטח, זאת דא אורייתא**" [זאת היא התורה]. **ורבינו בחיי** בספר **כד הקמח** (ערך התורה) לומד מדברי המדרש דברים נשגבים במעלת לומדי ועוסקי התורה, וזה לשונו: "ולמדנו דוד בשני כתובים הללו מעלת התורה **שהמתעסק בה והמהפך בה זוכה לשתי תועליות גדולות, האחד נגלה והוא תועלת הגוף בעולם הזה. והשני נסתר והוא תועלת הנפש לעולם הבא.** האחד והוא הנגלה, הוא שביאר דוד בכתוב הזה הראשון, שבזכות שהוא מתעסק בתורה ובוטח בה יפלו אויביו תחתיו ולא ייראה מהם ועל זה אמר "**אם תחנה עלי מחנה לא ייראה לבי**", לפי שפרי התורה (פי' שכר התורה) כליון האויבים. וזה שדרשו רז"ל דום לה' והתחולל לו, דום לה' והוא יפילם לך חללים חללים. **השכם והערב עליהם לבית המדרש והם כלים מאליהם** וכו'. וכל זמן שהיו ישראל עוסקין בתורה לא היו נזוקין אלא היו מתגברין על שונאיהן". עיי"ש שמאריך הרבה בגודל כח השמירה שיש לישראל ע"י עסק התורה.

א. עיי"ש שלא ברור שזה מהזוהר או מדרש אחר והמפרשים לא פירשו שם.

יעמדו על הברכה מצדיקי הרבים שהרימו תרומתם להוצאת הגיליון

ידידנו הנכבד
הגאון ר' משה שמעון
זאב גובנער שליט"א
לרגל נישואי בתו
למזל טוב ובשעטו"מ
ויה"ר שיהא הבניין עדי עד
ויראה מהם ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אבי"ר

ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' יונתן בנימין
בלעך שליט"א
לרגל אירוסי בתו
למזל טוב ובשעטו"מ
ויה"ר שיהא הבניין עדי עד
ויראה מהם ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אבי"ר

ידידנו הנכבד
הרה"ג ר' אברהם קליין שליט"א
ראש כוללנו "עלת דוד"
לרגל הולדת הנכד למזל טוב
בן לחתנו הר"ר דוד צבי קופולוביץ הי"ו
ויה"ר שיראו ממנו ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אבי"ר

ידידנו הנכבד
הנכבד הר"ר אברהם
ישעי' זולדאן הי"ו
ואביו ידידנו הרה"ח
ר' משה יעקב זולדאן שליט"א
לרגל הולדת הבת הנכבדה
למזל טוב ובשעטו"מ
ויה"ר שיראו ממנה ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אבי"ר

ידידנו הנכבד
הר"ר שמעון אדלר הי"ו
וחתנו ידידנו הרה"ח
ר' מיכל סורקיס שליט"א
לרגל הולדת הבת הנכבדה
למזל טוב ושעטו"מ
ויה"ר שיראו ממנה ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אבי"ר

הגליון נדפס בחסות **דפוס שווה** לברכה והצלחה בכל הענינים • רח' השלושה 30 ב"ב • 03-6579999

a66136133@gmail.com • לתרומות והנצחות: בא"י 053-316-7955 • בל"אנדאן 073-410-88967 •